

Hotnews – 13 noiembrie 2011

Lucretiu Patrascanu - singurul intelectual adevarat din conducerea PCR

Om politic, sociolog, economist, jurist, filosof ("singurul marxist roman"), cu un doctorat in Germania, sef al delegatiei Romaniei la negocierile pentru semnarea armistiului de la 23 august 1944 - Lucretiu Patrascanu este omul care "n-a inteles, pana la capatul vietii, in ce partid se afla". Intr-o vreme in care era un lucru rau sa fii intelectual, Patrascanu a generat adversitatea tuturor comunistilor. Din ordinul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, i s-a inscenat un proces si a fost condamnat la moarte, dar a refuzat sa depuna o cerere de comutare a pedepsei in inchisoare pe viata. Intrebat daca mai are ceva de adaugat inainte de a fi impuscat, ar fi zis: "hai, terminati mai repede ce ati inceput!"

"Lucretiu Patrascanu era un intelectual de reala valoare, cu un doctorat in Germania, contributiile doctrinare asupra marxismului romanesc, cu relatii in anturajul Regelui, legaturi cu liderii partidelor istorice, relatii cu lumea intelectuala din Bucuresti, deci un lider destul de diferit de cei care vor urma dupa 1945", a explicat Liviu Plesa (cercetator la CNSAS), in cadrul discutiei "Dej si luptele de la varful PCR&PMR. Cazurile Lucretiu Patrascanu - Ana Pauker".

Tema a fost abordata cu ocazia conferintei "Spectrele lui Dej", saptamana aceasta, la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului (IICCMER).

Lucretiu Patrascanu - sef al delegatiei Romaniei la negocierile pentru semnarea armistiului de la 23 august

"Activitatea sa politica si intelectuala si relatiile pe care le avea il vor aduce in pozitia ca in vara lui 1944, in momentul in care rusii se apropie, sa fie recunoscut ca partener politic de catre Regele Mihai si de catre clasa politica (PNT si PNL) si sa fie invitat la negocieri pentru rasturnarea lui Antonescu si formarea unui guvern in Romania.

Participa la aceste discutii din partea PCR. Relatiile sale si speranta ca va reusi sa obtina conditii mai bune din partea URSS il vor aduce in postura de a fi numit sef al delegatiei Romaniei la negocierile pentru semnarea armistiului de la 23 august.

Aceste sperante nu au acoperire in realitate, pentru ca el nu a protestat asupra conditiilor impuse de catre sovietici. Ce se poate afirma despre pozitia lui la Moscova este ca dorea incheierea cat mai rapida a armistiului, deoarece stia foarte bine ca sovieticii luau prizonieri ofiteri romani".

Un intelectual cu foarte multi dusmani

"Sovieticii nu l-au placut. Ana Pauker a fost foarte nemultumita ca la Moscova a venit un lider comunist care nu era controlat de catre ei. Lucretiu Patrascanu nu avea relatii bune nici cu ceilalti comunisti (cei din interiorul Romaniei, cei din inchisori).

Patrascanu avea relatii multe, a stat foarte putin in detentie, in perioade scurte: a fost eliberat ba prin tot felul de interventii, ba prin plata unor sume de bani. Asta in timp ce Gheorghiu-Dej si ceilalti lideri comunisti au facut detentie grea.

li privea distant pe liderii comunisti din interior, ii considera agramati. La fel si comunistii din interior nu-l priveau cu ochi buni pe Patrascanu, tocmai pentru ca exista aceasta distanta intre ei.

Lucretiu Patrascanu a reusit sa-si atraga adversitatea ambelor tabere ale comunistilor romani din toamna lui 1944: atat a grupului moscovit, cat si a grupului comunistilor din interior. Beneficiind de aureola co-organizarii evenimentului de la 23 august si a faptului ca era primul ministru comunist in guvernul de dupa 23 august, avea o mare popularitate in interiorul tarii. Bun orator, avea o priza la public, era cunoscut oricum dinainte (spre deosebire de Gheorghiu-Dej, care era necunoscut; calitatile organizatorice abia mai tarziu si le va arata Dej). El atraga atentia multor persoane aflate de-o parte si de a alta a spectrului politic. Aceasta nu a convenit celor doua tabere din interiorul PCR.

In momentul in care Ana Pauker va veni in Romania, Lucretiu Patrascanu practic este inlaturat de la conducerea Partidului. Perioada lui de glorie se termina acum. Nu este cooptat in acel grup de conducere informala a PCR. Practic avea putere in stat (era ministru al Justitiei), avea priza la mase, dar nu avea putere in Partid (nu era afiliat nici unei tabere).

Isi indreapta atentia catre tabere de intelectuali, precum ar fi Belu Zilber, Harry Brauner, Nicolae Betea, Anton Ratiu, dar acestia nu pot sa-i asigure un suport politic consistent in PCR.

In toamna lui 1945, la o conferinta nationala a PCR, este ales doar membru (dar nu membru al Biroului Politic)".

Gafele lui Lucretiu Patrascanu

"Lucretiu Patrascanu a comis mai multe erori ideologice, dar si publice. Printre cele ideologice se remarca cele doua discursuri ale sale de la Cluj, din iunie '45 - iunie '46, cu un caracter nationalist (care nu le vor conveni liderilor romani - in opinia lor, trebuia combatut atat nationalismul romanilor, cat si al maghiarilor).

Din punct de vedere politic, in timpul "grevei regale", se pare ca a incercat sa obtina sa fie el numit prim-ministru in locul lui Petru Groza. Si aceasta actiune a sa ii va atrage antipatia celorlalti lideri din Partid.

Dr. Cristina Diac (Institutul National pentru Studiul Totalitarismului): "Patrascanu a ridicat problema Foris, total neinspirat, la conferinta din oct. '45. A pomenit de acesta si de faptul ca este fractionist. S-a exprimat si consecinta nu a fost foarte buna pentru el, pentru ca, la momentul respectiv, situatia lui Foris nu era clara.

În cadrul Plenei din octombrie 1945, a venit și a spus că își dă demisia, nemulțumit de faptul că a fost ales doar membru supleant al Comitetului Central. Ana Pauker i-a spus "Tovarasu', tu ești un capital la dispoziția Partidului, te duci unde te numim noi". Partidul nu cunoscuse institutia demisiei.

Am senzația că Lucretiu Patrascu n-a înțeles, până la capătul vieții, în ce partid se afla, deși invocă întotdeauna lunga lui experiență. Dar a avea experiență nu înseamnă că și aderi cu totul la normele grupului din care faci parte sau că le înțelegi, să le interiorizezi".

Dej și înlăturarea politică a lui Patrascanu

Liviu Plesa (cercetător la CNSAS): "Dacă la început cele două tabere din PCR acționează la unison (se sudasera oarecum în cazul Foris, pe care în '46 cad de acord să-l elimine fără nici un fel de scrupule), după 1952, Dej dorește să rezolve cât mai rapid problema cu Patrascanu, dar nu grabeste momentul și așteaptă contextul favorabil.

Un moment important în destinul lui Lucretiu Patrascanu o va constitui vizita lui Gheorghiu-Dej la Stalin. Dej a obținut de la Stalin avizul pentru înlăturarea politică a lui Patrascanu. Acest eveniment din 1947 va avea ca primă consecință faptul că din acest moment Patrascanu este doar lider cu numele al PCR.

Și-a păstrat în continuare funcția de ministru de Justiție (Partidul nu permitea în acel moment să declanșeze o luptă pentru putere la varf, până când nu prelua integral puterea). El nu mai este informat, află totul din presă. După abdicarea Regelui și în momentul în care PCR a preluat puterea în stat, imediat vine sfârșitul în politică al lui Lucretiu Patrascanu.

În februarie 1948, liderii români sunt somați să rezolve situația lui Patrascanu - va fi demis din funcția de ministru și nu mai este reales în CC. În scurt timp e arestat și începe ancheta.

Problema pentru anchetator este că nu existau niste capete clare de acuzare de care să se lege și nici probe. S-au încercat tot felul de combinații: acuzații de spionaj, de atitudine naționalistă, dar nu s-a obținut probe de nici un fel. Se pare că Ana Pauker nu dorea ca Patrascanu să fie condamnat fără să existe niste probe concrete.

În aceste condiții, ancheta lui Patrascanu a taraganat multă vreme, aproape un an de zile (martie 1950 - aprilie 1951) nu a mai fost anchetat deloc. A început apoi din nou o perioadă de ancheta, dar s-a așteptat un moment mai favorabil".

"Mana libera" pentru fabricarea de probe mincinoase

"În vara lui 1952, după înlăturarea Anei Pauker, Dej dorește să soluționeze și problema lui Patrascanu. Astfel, Misu Dulgheru, șeful Direcției Anchete, este înlăturat de la conducere, iar la coordonarea anchetei este numit colonelul Soltul (care colaborează în strânsă legătură cu consilierii sovietici).

Soltul a primit mana libera de la liderii PCR sa foloseasca orice mijloace pentru a obtine probe impotriva lui Patrascanu. Vor fi facute multe arestari in randul celor din jurul lui Patrascanu: sunt arestati sotia sa, Belu Zilber, Ratiu si la toate arestarile se foloseste violenta fizica.

Astfel incep sa apara si primele probe - probe mincinoase. Pentru a se reusi o cat mai buna incadrare juridica si a avea mai multe capete de acuzare, sunt arestate diverse persoane: se incerca obtinerea de probe pentru un presupus spionaj in favoarea anglo-americanilor, probe cum ca ar fi complotat pentru sabotarea PCR in perioada '41-'44, ca ar fi incercat sa faca o falsa evadare din inchisoare a lui Gheorghiu-Dej, astfel incat acesta sa fie ucis in timpul evadarii."

Nici un proces fara incuviintarea Moscovei

"Incet-incet se strange latul in jurul lui Patrascanu. In acest moment, Dej mai avea nevoie doar de incuviintarea Moscovei si de un context intern si extern favorabil pentru a tranza cazul Lucretiu Patrascanu.

Dupa moartea lui Stalin are loc un proces de "destalinizare" initiat de catre Hruscirov, care se va reflecta si in blocul est-comunist. In Ungaria, Imre Nagy (viitorul prim-ministru) il critica foarte dur pe Matyas Rakosi, ceea ce constituie un semnal de alarma pentru Dej, care isi da seama ca in orice moment putea fi inlocuit cu un lider mai convenabil. In aceste conditii, dorest sa transeze cat mai rapid problema cu Patrascanu.

Dej profita de ambiguitatile politice de la varful PCUS (lupta de putere data de urmasii lui Stalin, Hruscirov, Malenkov, Molotov) si, in ianuarie 1954, se pare ca Miron Constantinescu va obtine acordul lui Malenkov prin care se putea deschide un proces impotriva lui Patrascanu".

Un om demn in fata mortii

"In martie 1954, Dej obtine avizul Biroului Politic, este constituit foarte rapid completul de judecata, iar Patrascanu este judecat si condamnat la moarte, alaturi de Remus Kofler.

Pe parcursul procesului, Patrascanu a respins orice fel de acuzatii, chiar si-a atacat dur adversarii (pe Zibler l-a numit "mincinos", "tradator", "porc batran"). A refuzat sa depuna o cerere de comutare a pedepsei cu moartea in inchisoare pe viata.

De asemenea, se pare ca s-a comportat foarte dur si in momentul asasinarii sale. Cu toate ca exista un proces verbal in care el este dus in fata plutonului si executat, mai multe opinii ale unor fosti ofiteri de securitate iesite la iveala in 1968 spun ca Patrascanu a fost scos din celula si a fost intrebat daca mai are ceva de adaugat. Ar fi raspuns "hai, terminati mai repede ce ati inceput!". Apoi a fost impuscat pe la spate".

http://life.hotnews.ro/stiri-prin_oras-10681755-lucretiu-patrascanu-singurul-intelectual-adevarat-din-conducerea-pcr.htm